
RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO ZA LATA 2017-2018

**GMINA DARŁOWO
POWIAT SŁAWIEŃSKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA DARŁOWO
WYKONAWCA OPRACOWANIA	WESTMOR CONSULTING
SPRAWDZAJĄCY	WESTMOR CONSULTING KAROLINA DRZEWIECKA

DARŁOWO 2019

Spis treści

SPIS TREŚCI	2
1. WSTĘP	3
1.1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	3
1.2. OKRES SPRAWOZDAWCZY	3
1.3. ŹRÓDŁO DANYCH	3
1.4. AUTORZY RAPORTU.....	4
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE.....	5
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	6
2.3. FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	6
3. STOPIEŃ REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2017 I 2018.....	14
3.1. OBSZAR INTERWENCJI – OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	14
3.2. OBSZAR INTERWENCJI – ZAGROŻENIA HAŁASEM	19
3.3. OBSZAR INTERWENCJI – POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	23
3.4. OBSZAR INTERWENCJI – GOSPODARKA WODAMI	25
3.5. OBSZAR INTERWENCJI – GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	28
3.6. OBSZAR INTERWENCJI – ZASOBY GEOLOGICZNE	32
3.7. OBSZAR INTERWENCJI – GLEBY	34
3.8. OBSZAR INTERWENCJI – GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	36
3.9. OBSZAR INTERWENCJI – ZASOBY PRZYRODNICZE	39
3.10. OBSZAR INTERWENCJI – ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	42
3.11. WZROST ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW.....	45
4. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2017 I 2018.....	47
5. SPIS TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW.....	48

1. Wstęp

1.1. Cel i zakres opracowania

Celem niniejszego opracowania jest ocena efektów z realizacji zadań w latach 2017-2018 wynikających z następujących dokumentów:

- „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” przyjętego Uchwałą Nr XLIII.410.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.”
- „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” przyjętego Uchwałą Nr LV/462/2014 Rady Gminy Darłowo z dnia 24 października 2014 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.”

Przedmiotowy raport obejmuje 2 lata, tj. okres od 2017 r. do 2018 r. W niniejszym dokumencie przedstawiono postępy w realizacji zadań z zakresu ochrony i poprawy środowiska.

Obowiązek sporządzenia raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska przez organ wykonawczy gminy i przedstawienia tego raportu radzie gminy wynika z zapisów art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799). Organ wykonawczy gminy wykonuje raport co dwa lata.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie wskazuje konkretnych wymagań dotyczących formy oraz zawartości raportów z wykonania Programów Ochrony Środowiska. W związku z tym, sporządzając niniejszy dokument, wzięto pod uwagę główne cele oraz przewidziane do wykonania zadania ujęte w Programie.

1.2. Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo za lata 2017-2018 przeprowadzono na podstawie analizy realizacji celów oraz przewidzianych do wykonania w ramach tych celów zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska, przy czym w okresie 2017-2018 obowiązywały dwa dokumenty.

Raport obejmuje okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2018 r.

1.3. Źródło danych

Dane wykorzystywane podczas sporządzania niniejszego Raportu pochodzą od pracowników Urzędu Gminy Darłowo oraz Gminnego Zakładu Użyteczności Publicznej Sp. z o.o. w Krupach, a także z Raportu z 2018 r. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie – Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim, w tym Zestawienia

kontroli przeprowadzonych w roku 2017 – w układzie powiatowym dostępnych na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie.

1.4. Autorzy raportu

Raport został opracowany przez firmę WESTMOR Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, przy ścisłej współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Darłowo (Referatu Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Rolnictwa, Referatu Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej oraz Podinspektorem ds. obronnych, Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego).

2. Charakterystyka Gminy

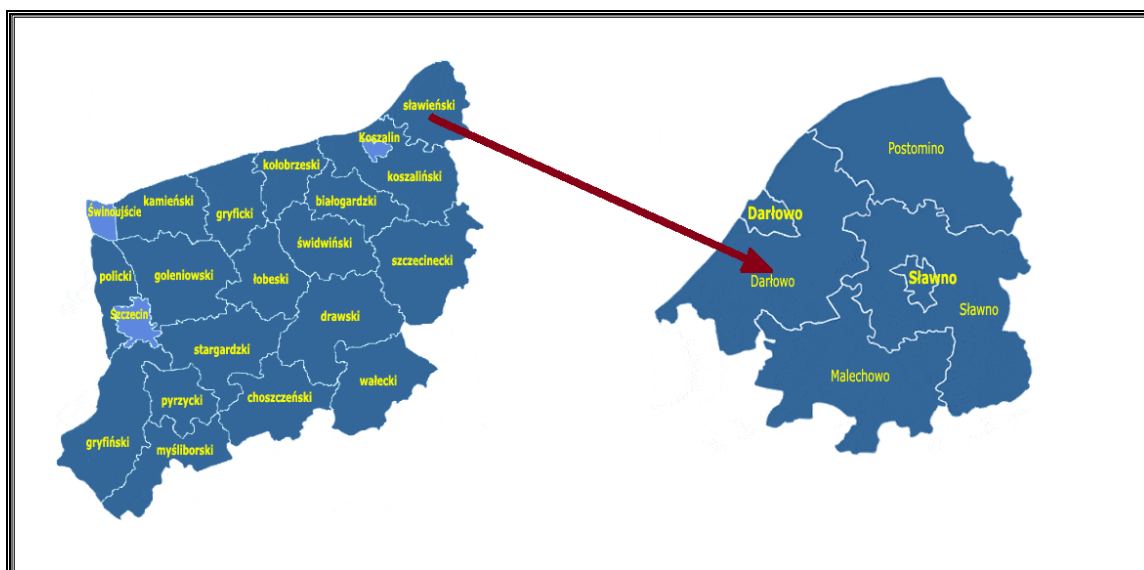
2.1. Położenie administracyjne

Gmina Darłowo jest gminą wiejską, położoną w województwie pomorskim, w powiecie sławieńskim. Jednostka zajmuje powierzchnię 269,45 km². Obszar Gminy graniczy z Morzem Bałtyckim oraz w części lądowej z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego:

- Gminą Malechowo – pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Postomino – pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Sławno – pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Sianów – pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Mielno – pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie.

Ponadto, Gmina Darłowo graniczy również z miastem Darłowo.

Rysunek 1. Położenie Gminy Darłowo na tle powiatu sławieńskiego i województwa zachodniopomorskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl>

Na terenie Gminy Darłowo znajduje się 31 sołectw: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobieślów, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Palczewice, Porzecze, Rusko, Sińczycza, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo i Żukowo Morskie.

2.2. Położenie geograficzne

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Gmina Darłowo położona jest w obrębie makroregionu Pobrzeże Koszalińskie, w tym dwóch mezoregionów – Równiny Słupskiej oraz Wybrzeża Słowińskiego.

Tabela 1. Położenie Gminy Darłowo wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Darłowo	
Prowincja	Nizina Środkowoeuropejska
Podprowincja	Pobrzeża Południowobałtyckie
Makroregion	Pobrzeże Koszalińskie
Mezoregion	Wybrzeże Słowińskie, Równina Słupska

Źródło: <http://bazagis.pgi.gov.pl>

Równina Słupska (313.43) – mezoregion fizycznogeograficzny w północnej Polsce, jest przedłużeniem Równiny Białogardzkiej oddzielonym przez wał Wzgórz Koszalińskich. Powierzchnia wynosi ok. 1,5 tys. km² i jest mało urozmaicona, miejscami zupełnie płaska. Przeciętna wys. 40–60 m. Zbudowana jest z gliny morenowej, piasków glacifluwialnych oraz ilów i mułków glacialimnicznych. W północnej części Równiny Słupskiej ciągnie się pasmo moren czołowych pochodzących z ostatniej fazy (Gradzieńskiej) zlodowacenia Polski – Wzgórz Barzowickie (wysokość do 72 m). Główne rzeki to: Grabowa, Wieprza, Słupia, które wykorzystują system małych pradolin. Jest to obszar typowo rolniczy obejmujący również kompleks leśny Puszczy Słupskiej.

Wybrzeże Słowińskie (313.41) – mezoregion fizycznogeograficzny, najbardziej wysunięta na północ, nadmorska część Pobrzeża Koszalińskiego, zajmująca powierzchnię 1,1 tys. km². Najwyższe wzniesienie to Rowokół (114,8 m n.p.m.). Rozciągnięta od Kołobrzegu na zachodzie po Karwie na wschodzie. Krajobraz to głównie nadmorskie wydmy, bagna i jeziora (np. Łebsko). Region słabo zaludniony, większe Gminy to Kołobrzeg, Łeba, Ustka, Darłowo. Na terenie wybrzeża Słowińskiego leży Słowiński Park Narodowy.

Źródło: „Geografia regionalna Polski” – J. Kondracki, PWN, Warszawa 2009

2.3. Formy ochrony przyrody

Działalność człowieka powoduje powstawanie zmian w każdym z elementów środowiska przyrodniczego. W celu ograniczenia negatywnych skutków działalności antropogenicznej i poprawy jakości środowiska, wprowadzono różne formy ochrony przyrody. Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) są:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,

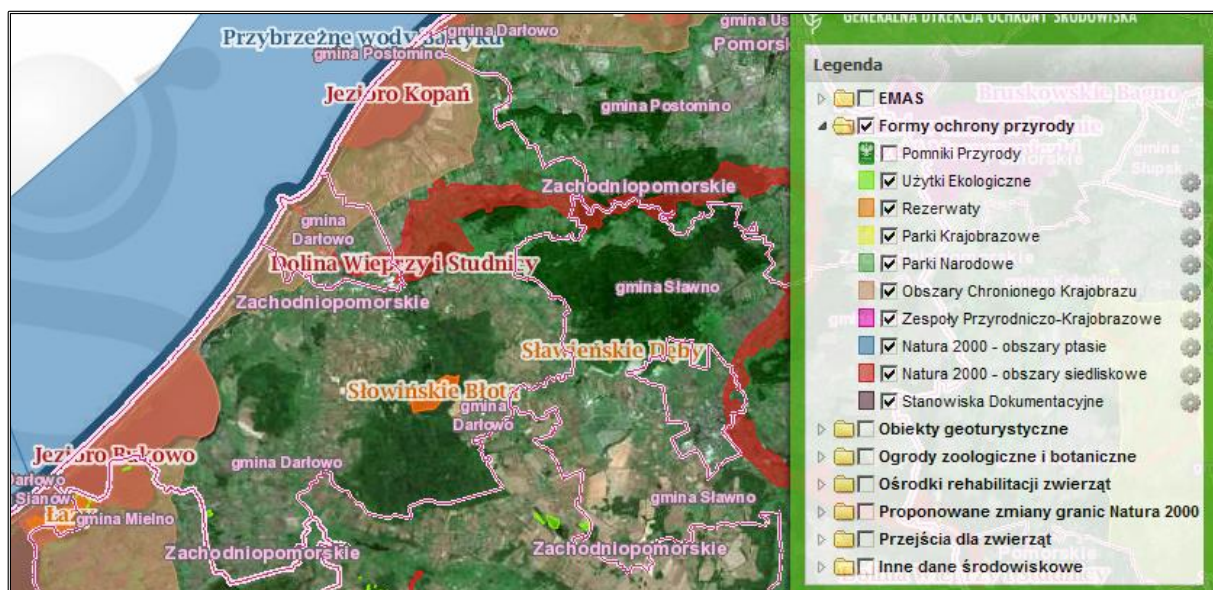
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze Gminy Darłowo występują następujące obszarowe formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski;
- Rezerwat Przyrody Słowińskie Błota;
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Słowińskie Błoto PLH320016;
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038;
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH320041;
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059;
- Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002.

Ponadto na terenie Gminy Darłowo zlokalizowano 11 pomników przyrody i jeden użytek ekologiczny (Bagno). Położenie Gminy na tle obszarów chronionych prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 2. Położenie Gminy Darłowo na tle obszarów chronionych

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski

Obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydm nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną. Na tym obszarze zachowany jest pas drzewiastej i zaroślowej roślinności wydmowej wraz z podmokłymi łąkami i trzcinowiskami na zapleczu wydm oraz z efektownymi falezami i piaszczystymi plażami na wybrzeżu. W jego skład wchodzi pobrzeże Bałtyku wraz z pasem wydm oraz największymi w województwie zachodniopomorskim, przymorskimi jeziorami: Jamno, Bukowo, Kopań. Celem ochrony jest zachowanie bioróżnorodności w tej ostoi, nadmorskich łąk podmokłych oraz szlaków wędrownych ptaków wróblowatych i drapieżnych.

Rezerwat przyrody Słowińskie Błota

Rezerwat przyrody obejmuje obszar lasu o powierzchni 192,55 ha położony w Nadleśnictwie Sławno. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie kopułowego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną florą i fauną. Realizacja celu ochrony następuje poprzez zachowanie występujących w rezerwacie wielu chronionych gatunków roślin, w szczególności: rosiczki okrągłolistnej, wiciokrzewu pomorskiego, bagna zwyczajnego, widłaka jałowcowatego, maliny moroszki i torfowców oraz zwierząt, w szczególności: włośchatki, samotnika, dzięcioła czarnego i czeczotki oraz zachowanie występujących w rezerwacie siedlisk wymagających ochrony: żywego torfowiska wysokiego, torfowiska wysokiego zniekształconego, lecz zdolnego do regeneracji, kwaśnej buczyny niżowej oraz borów i brzeziny bagiennych. Teren rezerwatu objęty jest czynną ochroną.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Słowińskie Błoto

Obszar obejmuje torfowisko kopułowe typu bałtyckiego na południowej granicy zasięgu geograficznego tego typu torfowisk w Europie. Jest to najlepiej zachowane torfowisko tego typu na Pomorzu, najprawdopodobniej również w całym kraju. Położone jest na wododziale rzek Grabowej i Wieprzy, w płytkim obniżeniu moreny dennej, zbudowanej z ciężkich glin zwałowych. Wyróżnia się specyficzną genezą i historią rozwoju złoża. Część wyeksploatowana podlega regeneracji. Torfowisko ma klasyczny układ warstw i charakterystyczny kształt kopuły. Jest względnie dobrze uwodnione. Wierzchowina torfowiska w większości znajduje się w stadium zastoju wzrostu. Zbocza kopuły posiadają typową strefowość boru bagiennego i brzeziny bagiennej. W otoczeniu torfowiska na mineralnym podłożu dominują lasy liściaste, głównie bukowo-dębowe i bukowe.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy

Obszar obejmuje dużą część dolin rzek Wieprzy i Studnicy oraz fragmenty zlewni tych rzek, w tym tereny źródłiskowe. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Przelomowe odcinki tych wód mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynnna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy

zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występują tu także jeziora lobeliowe. Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Jezioro Bukowo

Jezioro Bukowe, które jest objęte Obszarem Ochrony Natura 2000 poza jeziorami w Słowińskim Parku Narodowym jest uznawane za najlepiej zachowane jezioro przymorskie w Polsce, wraz z mierzeją oraz dwoma przylegającymi do jeziora kompleksami leśnymi: borów i brzezin bagiennych, łągów w odmianie przymorskiej oraz bagien z woskownicą porastających torfowisko wysokie typu bałtyckiego. Jest to jeden z lepiej zachowanych i praktycznie nie zabudowany odcinek wybrzeża bałtyckiego w Polsce. Na tym obszarze znajduje się tylko jedna, niewielka osada – Dąbkowice. Jezioro zachowuje naturalny rytm połączenia z morzem w okresie jesienno-wiosennym i zamknięcia latem, zwykle także zimą.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Jezioro Kopań

Obszar Jezioro Kopań obejmuje tereny przymorskie, z eutroficznym, przymorskim jeziorem Kopań, które oddzielone jest od morza piaszczystą, miejscami bardzo wąską mierzeją. Brzegi są trudno dostępne. Kopań należy do lepiej zachowanych jezior przymorskich - nie jest zdegradowane ani zanieczyszczone, brzegi nie są jeszcze masowo zurbanizowane, a prowadzona gospodarka rybacka nie zagraża ekosystemowi jeziornemu. Okresowo suchy kanał jest doprowadzalnikiem wody morskiej. Brzeg morski charakteryzuje się dobrze zachowanymi wydmami białymi i szarymi oraz lasami nadmorskimi.

Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku

Obszar obejmuje pas wód przybrzeżnych Bałtyku o około 15 km szerokości i głębokości osiągającej od 0 do 20 m. Rozciąga się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego po granicę z ostoją Zatoki Pomorskiej przebiegającą prostopadle do zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy). Dno morskie jest nierówne, deniwelacje dna sięgają 3 m. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są morskie ssaki duże - foki szare i obrączkowane oraz morświny. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Szczególne znaczenie mają również populacje lodówki, nurnika i uhli.

Pomniki Przyrody

Zgodnie z art. 40 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody o (Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej,

historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Pomniki zlokalizowane na terenie Gminy Darłowo prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Pomniki przyrody na terenie Gminy Darłowo

Data ustanowienia	Typ pomnika	Podtyp pomnika	Opis przedmiotu poddanego ochronie	Lokalizacja	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu
1996-01-27	Wieloobiektowy	Grupa drzew	grupa lip drobnolistnych (Lipa drobnolistna – <i>Tilia cordata</i>) obw. 9-159 cm, wys. 16-18 m	Cmentarz ewangelicki przy szosie do Darłowa	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
1996-01-27	Wieloobiektowy	Grupa drzew	grupa drzew, (w tym: Jesion wyniosły, Dąb szypułkowy, Klon pospolity, Lipa drobnolistna), obw. 70-114 cm, wys. 14-19 m	Cisowo, cmentarz ewangelicki na wzniesieniu przy kościele	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
1996-01-27	Wieloobiektowy	Grupa drzew	grupa drzew, (w tym: Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i> , Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>), obw. 108-140 cm, wys. 20-21 m	Domasławice, cmentarz ewangelicki przy szosie Darłowo-Sławno	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody Rozporządzenie Nr 38/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 11 czerwca 2007 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody.
1996-01-27	Wieloobiektowy	Grupa drzew	grupa drzew, (w tym Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>), obw. 99-188 cm, wys. 18-19 m	Barzowice, cmentarz ewangelicki obok kościoła	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
1996-01-27	Jednoobiektowy	Drzewo	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>), obw. 109 cm, wys. 21 m	Jeżyce, cmentarz ewangelicki obecnie katolicki	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
1996-01-27	Wieloobiektowy	Grupa drzew	grupa drzew, (w tym: Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i> , Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i> , Kasztanowiec zwyczajny (Kasztanowiec biały) -	Stary Jarosław, cmentarz ewangelicki, przy szosie Darłowo-Sławno	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.

Data ustanowienia	Typ pomnika	Podtyp pomnika	Opis przedmiotu poddanego ochronie	Lokalizacja	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu
			Aesculus hippocastanum), obw. 88-148 cm, wys. 15-18 m.		
1996-01-27	Wieloobiektowy	Grupa drzew	grupa lip drobnolistnych (Lipa drobnolistna - Tilia cordata), obw. 65-115 cm, wys. 18-19 m	Krupy, cmentarz ewangelicki przy kościele	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie Nr 3/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 2 marca 2005 r. w sprawie zniesienia pomników przyrody.
1996-01-27	Jednoobiektowy	Drzewo	Lipa drobnolistna (Tilia cordata), obw. 119 cm, wys. 17 m	Słowino, cmentarz ewangelicki przy kościele	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody.
2006-12-29	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy (Quercus robur), obw. 140 cm, wys. 19 m	Leśnictwo Słowino oddz. 116f	Uchwała Nr XXXII/408/2006 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 września 2006 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
2006-12-29	Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy (Quercus robur), obw. 127 cm, wys. 19 m	Leśnictwo Słowino oddz. 116i	Uchwała Nr XXXII/408/2006 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 września 2006 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
2008-12-04	Jednoobiektowy	Drzewo	Lipa drobnolistna (Tilia cordata), obw. 201 cm, wys. 17 m	rośnie przy kościele	Uchwała Nr XIX/257/2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 września 2008 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.

Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl>

Użytki ekologiczne

Zgodnie z art. 42 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody o (Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) „użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”. Na terenie Gminy Darłowo znajduje się użytek ekologiczny ustanowiony 12.04.1996 r. – Bagno – śródleśne zagłębienie, okresowo wypełnione wodą, otoczone lasem bukowym; zarośla wierzbowe.

3. Stopień realizacji programu ochrony środowiska w latach 2017 i 2018

Ze względu na występujące walory przyrodniczo-krajobrazowe, jak również uzdrowiskowy charakter Gminy Darłowo, niezwykle istotna dla zachowania i poprawy stanu środowiska jest realizacja zadań zaplanowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska. W niniejszym rozdziale przedstawiono dane nt. zadań realizowanych w latach 2017-2018 w podziale na różne obszary interwencji. Przedmiotowy raport obejmuje lata, na przestrzeni których obowiązywały dwa Programy Ochrony Środowiska:

- „Program ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” przyjęty Uchwałą Nr LV/462/2014 Rady Gminy Darłowo z dnia 24 października 2014 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.”
- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” przyjęty Uchwałą Nr XLIII.410.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.”

3.1. Obszar interwencji – Ochrona klimatu i jakości powietrza

Ochrona klimatu skupia się przede wszystkim na dostosowaniu środowiska i działalności człowieka do zachodzących zmian klimatycznych, opiera się to na założeniu, że człowiek może i powinien przeciwdziałać zbyt gwałtownym zmianom w przyrodzie i najbliższym otoczeniu. Powietrze atmosferyczne jest jednym z istotniejszych obszarów zarówno działalności, jak i życia człowieka. Zanieczyszczenia w tej sferze występują w dwóch rodzajach – jako skażenia naturalne, których źródłem są wybuchy wulkanów, pożary lasów, sawann i stepów, a także będące wynikiem rozkładu materii organicznej, erozją gleb i skał. Pyły i substancje będące wynikiem bezpośredniej lub pośredniej działalności człowieka, są to tzw. zanieczyszczenia antropogeniczne i można je podzielić ze względu na rodzaje źródeł, przyczyniających się do oddziaływań, pochodzą one z trzech podstawowych źródeł:

- emisji punktowej, będącej źródłem skoncentrowanym w jednym lub kilku miejsc, takich jak zakłady przemysłowe,
- emisji liniowej, związanej z komunikacją człowieka we wszystkich odmianach,
- emisji powierzchniowej, będącej kumulacją dwóch poprzednich i rozproszonej na znacznym obszarze.

Działania w tym obszarze skupiają się przede wszystkim na redukcji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z sektora komunalnego.

Tabela 3. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 1. Poprawa jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł				
Ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalnego poprzez działania termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	Urząd Gminy Darłowo	2017 r. Modernizacja kotłowni w budynku gminnym szkoły w Dobiesławiu Wykonano instalację centralnego ogrzewania w remizie OSP Domasławice	206 150,00 zł sołeckie 5 000,00 zł	Budżet Gminy Fundusz sołecki
Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Promocja korzystania z publicznych środków transportu	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych	Gmina Darłowo	2018 r. Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego - trasa nadmorska Darłowo-Wicie Utworzenie przystanku rowerowego w Dąbkach	158 787,67 zł sołeckie 8 089,68 zł	Budżet Gminy Fundusz sołecki
Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców oraz OZE inwestycje w zakresie linii 110 kV pod kątem nowych odbiorców	Przedsiębiorstwa energetyczne	-	-	-
Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze	Powiat	-	-	-
Kontrola dotrzymania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych oraz wzmocnienie i prowadzenie systemu monitoringu powietrza	WIOŚ	2017 r. (Dąbki) Grzegorz Kałużny prowadzący działalność gospodarczą pn. Grzegorz Kałużny Firma Handlowa ZiT GKM Spółka Cywilna - Kontrola oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych	bd.	Środki własne

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
		(Barzowice) ZAKŁAD PRODUKCYJNO-HANDLOWY DARPOL M. OMYLAK, Z. PIĄTKOWSKI SPÓŁKA JAWNA – Kontrola oparta na analizie dokumentacji z wyłączeniem badań automonitoringowych (Krupy) Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Spółka z o.o. z siedzibą w Krupach, oczyszczalnia RUSKO		
Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych, zwłaszcza zakładów wymienionych w monitoringu WIOŚ jako szczególnie uciążliwych dla środowiska	WIOŚ	-	-	-
Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa	Podmioty gospodarcze	-	-	-
Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania, a także poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń redukujących zanieczyszczenia	Przedsiębiorcy	-	-	-
Modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych oraz ich automatyzacja	Przedsiębiorcy	-	-	-
Wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku	Przedsiębiorcy	-	-	-
Zastępowanie węgla ekologicznymi nośnikami ciepła	Zarządcy, nieruchomości, Gmina, Powiat, mieszkańcy	realizacja w latach 2015-2016		
Promocja i wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Upowszechnienie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego i poszczególnych rodzajów OZE	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

W przeszłości dużą wagę położono na redukcji zanieczyszczeń pochodzących od podmiotów, których działalność wiązała się z ryzykiem emisji dużej ilości gazów cieplarnianych do atmosfery, poprzez monitoring firm i kontrolę zakładów przemysłowych. W ochronę wpisywały się działania polegające na wdrażaniu urządzeń redukujących zanieczyszczenia, wdrażanie technologii przyjaznych środowisku i jednocześnie doskonalących procesy przemysłowe. W obszarze energetycznym planowano modernizację sieci dystrybuującej energię oraz zwiększanie bazy do produkcji czystej ekologicznie energii ze źródeł odnawialnych i zmianę systemu ogrzewania z tradycyjnych źródeł węglowych na nowoczesne. Ważne było również ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz zmniejszenie w ten sposób zapotrzebowania na energię. W kolejnych latach wyznaczono zadania służące poprawie jakości powietrza i ochronie klimatu.

Tabela 4. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 1. Ochrona klimatu i jakości powietrza				
Termomodernizacja budynku Dziennego Domu Seniora	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Termomodernizacja budynku świetlicy w Wiekowicach	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Budowa nowego oświetlenia w oparciu o zestawy energooszczędne	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Budowa oświetlenia solarnego	Urząd Gminy Darłowo	Dostawa i montaż lamp solarowych Pęciszewko, Porzecze, Boryszewo, Żukowo Morskie	24 917,74 zł (sołeckie: Boryszewo 4 000,00 zł, Porzecze 7 500,00 zł, Pęciszewko 16 467,26 zł, Żukowo Morskie 8 000,00 zł)	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

3.2. Obszar interwencji – Zagrożenia hałasem

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w art. 3 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2018 poz. 799 z późn.zm.), są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Każdy człowiek ma prawo do odpoczynku i możliwości przebywania w cichym i spokojnym otoczeniu. Rozwój cywilizacji sprawił, że jest to coraz trudniejsze. Dlatego tak ważne jest zadbanie o ten aspekt przestrzenno – środowiskowy. Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i życie człowieka, a także na jego komfort. Skutkami przebywania w hałaśliwych warunkach są uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się i niekorzystne wpływanie na sen i odpoczynek człowieka. Poza tym niekorzystnie wpływa na motywację i wydajność w środowisku pracy. W celu przeciwdziałania występowania hałasu można podjąć szereg czynności, które umożliwią zmniejszenie uciążliwości związanych z występowaniem dźwięków o zbyt wysokiej częstotliwości i natężeniu.

Zadania w obszarze przeciwdziałania zagrożeniom powodowanym przez hałas, które były realizowane na terenie Gminy Darłowo to działania z zakresu budowy i przebudowy dróg.

Tabela 5. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 5. Ochrona przed hałasem				
Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem poprzez: budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz ze skutecznymi zabezpieczeniami akustycznymi), przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów	Urząd Gminy Darłowo	2017 r. Remonty dróg (Stary Jarosław, Bobolin, Dąbki, Słowino, Jeżyczki, Krupy, Borzyszkowo, w Wiciu, w Wiekowicach, Rusko, Kopań, Nowy Jarosław, Boryszewo, Barzowice, Dobieślów, Kopnica, Domasławice, Gleźnowo-Dobieślów, remont zjazdów w Krupach, remont chodnika w Drozdowie;	2017 r. – remonty 2 233 915,06 zł (sołectwie: Barzowice 14 800,33 zł, Bobolin 20 000,00 zł, Boryszewo 10 000,00 zł, Dobieślów 5 000,00 zł, Gleźnowo 7 000,00 zł, Jeżyczki 16 000,00 zł, Kopnica 17 000,00 zł, Krupy 30 000,00 zł, Nowy Jarosław 18 516,04 zł, Rusko 10 000,00 zł, Słowino 15 961,40 zł, Stary Jarosław 25 750,60 zł, Wiekowice 6 000,00 zł,	Budżet Gminy Fundusz sołecki
		2018 r. remonty wraz z zakupem, transportem materiałów remontowych	2018 r. – remonty 3 355 966,02 zł (sołectwie: Bobolin 20 000,00 zł, Boryszewo 5 000,00 zł, Bukowo Morskie 10 000,00 zł, Cisowo 10 000,00 zł, Dobieślów 20 000,00 zł, Domasławice 15 000,00 zł, Gleźnowo 9 000,00 zł, Jeżyce 13 000,00 zł, Jeżyczki 25 000,00 zł, Kopnica 12 000,00 zł, Kowalewice 18 400,00 zł, Palczewice 16 967,26 zł, Pęciszkowo 500,00 zł, Porzecze 6 500,00 zł, Sińczyca 13 000,00, Satory Jarosław 11 702,83 zł, Sulimice 5 000,00 zł, Wiekowice 10 000,00 zł, Żukowo Morskie 9 130,87 zł)	
		2017 r. – zadania inwestycyjne Budowa drogi Cisowo, Zakrzewo, Kopnica, Drozdowo	2017 r. 1 534 548,85 zł	
		Budowa drogi w Cisowie Budowa ul. Piaskowej w Dąbkach Budowa ul. Polnej i Łąkowej w Dąbkach Budowa ul. Wydmowej i Morskiej w Dąbkach wraz z oświetleniem Budowa ul. Turystycznej w Uzdrowisku Dąbki w miejscowości Dąbki Budowa ulicy Słonecznej w Wiciu – dokumentacja	91 592,19 zł (w tym sołectwie Cisowo 15 000,00 zł) 66 505,00 zł 40 000,00 zł 635 421,25 zł 42 850,00 zł 4 920,00 zł	
		2018 r. – zadania inwestycyjne Budowa drogi Cisowo-Zakrzewo-Kopnica-Drozdowo(stop II Kopnica – Drozdowo)	2018 r. 1 549 913,59 zł	

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku innych technicznych możliwości)	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli, tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Przeprowadzenie edukacji ekologicznej oraz promowanie komunikacji zbiorowej, transportu rowerowego oraz proekologicznego korzystania z samochodów: Carpooling (jazda z sąsiadem), Eco-driving (ekologiczny, oszczędny styl jazdy)	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Przebudowa dróg i ulic gminnych	Urząd Gminy Darłowo, Powiat Sławieński, wojewoda Zachodniopomorski	2017 r. – zadania inwestycyjne	500 000,00 zł	Budżet Gminy
		Przebudowa drogi Wojewódzkiej nr 203 na odcinku Dąbki – Darłowo, budowa ciągów pieszych, ścieżki rowerowej oraz kanalizacji deszczowej w granicach Gminy Darłowo		
		Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Krupy	1 513 147,98 zł	
		2018 r. – zadania inwestycyjne	2018 r.	
		Przebudowa drogi gminnej w m. Słowino	427 180,00 zł	
		Przebudowa drogi gminnej 15003Z w m. Barzowice	2 822 065,91 zł	
		Przebudowa ul. Plażowej i część ul. Spokojnej w m. Bobolin	19 680,00 zł	
		Przebudowa ulicy Słonecznej w Wiciu - dokumentacja	24 800,00 zł	
Przebudowa ulicy Polnej i Łąkowej w Uzdrowisku Dąbki (dokumentacja projektowa)	53 200,00 zł			
Przebudowa ulicy Turystycznej w Uzdrowisku Dąbki (dokumentacja projektowa)	7 600,00 zł			
Przebudowa skrzyżowania ul. Dąbkowicka i Piaskowa w Dąbkach	20 000,00 zł			

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 2. Zagrożenia hałasem				
Przebudowa dróg gminnych	Urząd Gminy Darłowo	zadania inwestycyjne w zakresie przebudowy dróg zrealizowane w 2018 r. przedstawiono w tabeli powyżej (działania tożsame)		

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Obszar interwencji – Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne posiada różne źródła występowania w środowisku. Jedną z nich jest promieniowanie jonizujące, sztuczne i pochodzące z materiałów jądrowych, odpadów promieniotwórczych oraz niejonizujące związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne. W obu przypadkach możliwe są przekroczenia dopuszczalnych norm i zagrożenie dla człowieka i środowiska naturalnego. Zgodnie z art. 3 pkt 18 Ustawy Program Ochrony Środowiska przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Głównymi przyczynami rozprzestrzeniania się tego typu promieniowania są sieci i urządzenia wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz instalacje radiokomunikacyjne. W celu wykrycia zagrożenia przeprowadzane są badania PEM, czyli monitorowanie pól elektromagnetycznych w środowisku w przedziale częstotliwości od 0,1 do 3000 MHz.

Zasady lokalizacji instalacji i urządzeń technicznych powodujących bądź będących źródłem promieniowania elektromagnetycznego powinny być chronione zapisami wprowadzonymi do lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego. Jeśli to możliwe obiekty emitujące promieniowanie powinny być usytuowane względnie w lokalizacjach, co do których nie ma wątpliwości i które nie wzbudzałyby protestów lokalnych społeczności.

W celu przeciwdziałania skutkom emisji promieniowania i jego negatywnym skutkom podejmowane były różne działania, zaprezentowane poniżej.

Tabela 7. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 6. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi				
Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzględnieniem walorów krajobrazowych)	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie realizowane w latach 2015-2016		
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Urząd Gminy Darłowo	Wydawanie decyzji środowiskowych	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Podnoszenie świadomości społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 3. Pola elektromagnetyczne				
Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

3.4. Obszar interwencji – Gospodarka wodami

Wody powierzchniowe oraz podziemne stanowią ważny element ekosystemu i środowiska człowieka. Posiadają nie tylko walory estetyczne, ale stanowią istotną część mechanizmów cyrkulacji wody w przyrodzie. Dbanie o zbiorniki wodne przyczynia się do poprawienia jakości wody, która jest potrzebna do życia człowieka i jego prawidłowego funkcjonowania. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane są głównie przez działalność antropogeniczną na terenie zlewni, głównie rolnictwo. W wyniku działalności rolniczej i nieodpowiedzialnej działalności szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne. Kolejnym zagrożeniem czystości wód w gminach są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

Priorytetem jest dbanie o stan cieków, kanałów oraz melioracje w należyty sposób. Ważnym działaniem jest również propagowanie odpowiednich postaw i zachowań motywujących ludzi do dbania o stan środowiska.

Tabela 9. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 2. Ochrona jakości wód podziemnych oraz poprawa i utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych				
Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	ZZMiUW w Szczecinie	-	-	-
Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	WIOŚ w Szczecinie, ZZMiUW w Szczecinie	-	-	-
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ w Szczecinie	Prowadzenie monitoringu operacyjno – chemicznego w JCWP Kopań	Bd.	Środki własne
Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrona przed zanieczyszczeniami	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągle, propagowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska, postępowania z odpadami, akcje „Sprzątanie Świata”, zbiórka makulatury w szkołach, zbiórka makulatury pn. „Makulatura z a drzewko”, organizacja konkursów szkolnych, artykuły w gazetach, ulotki, informacje na stronie Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Utrzymanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych	Urząd Gminy Darłowo	<p style="text-align: center;">2017 r.</p> <p style="text-align: center;">Remonty urządzeń melioracyjnych</p> <p>(w tym: renowacja rowu w Boryszewie, remont przepustu w Rusku, konserwacja rowu w Sińcycy, konserwacja, melioracja rowu w Porzeczcu, odwodnienie drogi w Dobiesławiu, prace melioracyjne, konserwacje rowów w Jeżycach, prace melioracyjne w Jeżyczkach, prace melioracyjne w Starym Jarosławiu, udrożnienie systemu melioracyjnego w Krupach, usługi melioracyjne, renowacja rowu Słowino, konserwacja rowu w Zakrzewie, odmulenie rowu Wiekowice, prace melioracyjne w Żukowo Morskie, renowacja rowu Pęciszewko</p> <p style="text-align: center;">2018 r.</p> <p style="text-align: center;">Remonty urządzeń melioracyjnych</p> <p>(w tym: konserwacja rowu w m. Krupy zabez. przed powodzią, odmulenia rowu Dobiesław, odmulenie rowu Sulimice, odmulenie rowu Boryszewo, odmulenie rowu strateg. w m. Gleżnówko, projekt skanalizowanie rowu w m. Wicie dz. 98/29, operat wodnoprawny, odmulenie rowu w m. Bobolin, ciśnieniowe czyszcz. kol. burzowego rowu Bobolin, konserwacja rowu Boryszewo p.poż, odmulenie rowu Żukowo Morskie, wyk. remontu rurociągu betonowego w m. Bobolin, mapa skanalizowanie rowu Wicie dz. 98/29, konserwacja i odbudowa rowu w m. Kopań</p>	<p style="text-align: center;">2017 r.</p> <p>254 080,28 zł (sołectkie: Boryszewo 5 000,00 zł, Pęciszewko 3 104,51 zł, Sińcycza 13 000,00 zł)</p> <p style="text-align: center;">2018 r.</p> <p>326 472,73 zł (sołectkie: Boryszewo 3 000,00 zł, Domasławice</p>	Budżet Gminy Fundusz sołectki

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
		zabez. przed powodzią, skanalizowanie rowu w m. Wicie dz.98/29, odnowa systemu drenarskiego w Porzeczcu, renowacja systemu melioracyjnego Gleżnowo, konserwacja rowu w Krupach, renowacja rowu ul. Słowińska Wicie, odwodnienie placu zabaw w Kowalewiczach, rury melioracyjne teren gminy, naprawa przepustu Porzeczcu, konserwacja rowu w Jeżyczkach, przebudowa rurociągu betonowego w Porzeczcu, przebudowa rurociągu drenarskiego oraz konserwacja w Wiciu, odmulenie rowu w Dobiesławiu, utrzymanie przepustów na terenie gminy, przebudowa przepustu w Kopań, konserwacja rowu i wykonanie drenaży w Rusku, odmulenie rowu w Słowniu, koncepcja zabudowy rowu Domasławice, odmulenie rowu w Wiekowicach	2 000,00 zł, Jeżyczki 1 000,00 zł, Porzeczcu 5 000,00 zł, Słowno 5 000,00 zł, Wiekowice 5 000,00 zł,	
Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych	ZMiUW w Szczecinie	-	-	-
Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów oraz naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb	ZMiUW w Szczecinie	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania wraz z osiągniętymi produktami i rezultatami - 2018 rok	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 4. Gospodarka wodami				
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	Urząd Gminy Darłowo, RZGW Szczecin	bd.	bd.	bd.

Źródło: Opracowanie własne

3.5. Obszar interwencji – Gospodarka wodno-ściekowa

System wodno-kanalizacyjny stanowi ważne ogniwo łączące strukturę użytkowania wody przez człowieka w jego otoczeniu. Służy dostarczaniu wody potrzebnej do różnych celów bytowych oraz oczyszczaniu jej po użyciu i wprowadzeniu jej z powrotem do obiegu w środowisku naturalnym. Wraz z rozwojem cywilizacji i wzrostem populacji naturalne jest wzrastające zapotrzebowanie na dostęp do bieżącej czystej wody pitnej. Nie można zapomnieć o tym, że do wyprodukowania każdego przedmiotu czy hodowli zwierząt również jest ona potrzebna w znacznych ilościach. Dostęp do infrastruktury wodno-ściekowej stanowi podstawę do rozwoju mieszkalnictwa, a także rozwijania działalności usługowej, handlowej i gospodarczej.

Tabela 11. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 2. Ochrona jakości wód podziemnych oraz poprawa i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych				
Rozwój systemów kanalizacyjnych	Urząd Gminy Darłowo	2017 r. Budowa kanalizacji w Gminie Darłowo 2018 r. Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Darłowo w miejscowości Zakrzewo Etap II oraz w miejscowości Kowalewice wraz z przesyłem do Krup Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w m. Kowalewice Budowa kanalizacji sanitarnej w Barzowicach roboty + nadzór Budowa sieci wodno-kanalizacyjnych w gminie	2017 r. 1 229 603,00 zł 2018 r. 2 246 509,68 zł 16 659,00 zł 471 425,12 zł 301 142,65 zł	Budżet Gminy
Zaopatrzenie w wodę pitną mieszkańców gminy Darłowo	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie realizowane w 2015 r.		
Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód poprzez modernizację istniejących oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie realizowane w 2015 r.		
Wspieranie rozwoju lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków	Urząd Gminy Darłowo	Nie dotyczy – od 2005 r. obowiązuje zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy w związku z budową kanalizacji i przyłączeniem do niej kolejnych mieszkańców (zapisy w mpzp).		
Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę/gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Prowadzenie ewidencji wszystkich zbiorników bezodpływowych wraz z ich opisem technicznym oraz przeprowadzaniem kontroli częstotliwości ich opróżniania	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe obejmujące interwencje i kontrole	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO ZA LATA 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, budowa nowych i modernizacja istniejących ujęć stacji uzdatniania wody	Urząd Gminy Darłowo	2017 r. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sulimice Wykonanie sieci wodociągowej w Bukowie Morskim 2018 r. Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Sulimice Wykonanie sieci wodociągowej w Bukowo Morskie	2017 r. 359 803,92 zł (sołectkie 10 000,00 zł) 181 000,00 zł 2018 r. 479 840,22 zł 462 057,51 zł	Budżet Gminy Fundusz sołecki
Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągle, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania ¹	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 5. Gospodarka wodno - ściekowa				
Budowa kanalizacji w miejscowości Rusko	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodnokanalizacyjne	-	-	-
Budowa kanalizacji w miejscowości Zakrzewo	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodnokanalizacyjne	Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Darłowo w miejscowości Zakrzewo Etap II oraz w miejscowości Kowalewice wraz z przesyłem do Krup	2 274 178,68 zł (stan na dzień 31.12.2018 r., realizacja na lata 2017-2019)	Budżet Gminy
Budowa kanalizacji w miejscowości Barzowice	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodnokanalizacyjne	Budowa kanalizacji sanitarnej w Barzowicach roboty + nadzór	471 425,12 zł	Budżet Gminy
Budowa kanalizacji w miejscowości Kowalewice wraz z przesyłem	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodnokanalizacyjne	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w m. Kowalewice	16 659,00 zł	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

¹ zadania inwestycyjne w zakresie budowy kanalizacji zrealizowane w 2018 r. przedstawiono także w tabeli 11

3.6. Obszar interwencji – Zasoby geologiczne

Zasoby geologiczne decydują o formach rzeźby terenu od nachylenia terenu, możliwości korzystania z transportu, a także atrakcji turystycznych, występowania walorów przyrodniczych po istnieniu surowców naturalnych i ich możliwości wykorzystania w bieżącej działalności gospodarczej i jego wpływu na poziom życia mieszkańców. Z działalnością górnictwą wiążą się również niekorzystne zjawiska, takie jak tąpnięcia, erozja gleby czy występowanie osuwisk, co może być niebezpieczne i zagrażać życiu i mieniu miejscowej ludności. W celu zapobiegania podobnym zjawiskom niezbędny jest monitoring i badania, przeprowadzane w celu wykrycia i zapobiegania podobnym wydarzeniom.

Tabela 13. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 8. Ochrona powierzchni ziemi i gleb				
Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-
Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 6. Zasoby geologiczne				
Inwentaryzacja pod kątem występowania złóż surowców mineralnych	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

3.7. Obszar interwencji – Gleby

Rodzaje gleb decydują o formach wykorzystania terenu, od żyzności gleb i ich przydatności do produkcji rolniczej, możliwości hodowli zwierząt, po możliwości spędzania wolnego czasu, zasoby leśne i przyrodnicze, po istnienie atrakcji turystycznych. By zachować dobry stan gleby potrzebne są różnorodne badania, skupiające się na chemizmie gleb, składzie biologicznym, poziomie zanieczyszczenia czy występowania metali ciężkich. Istotne jest także wspieranie ekologicznych form uprawy roślin i hodowli zwierząt, co mogłoby nie tylko poprawić stan środowiska, ale także zwiększyć poziom dochodowości rolników na tym obszarze. Wspieranie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej” powinno polepszyć walory przyrodnicze na badanym obszarze.

Tabela 15. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 8. Ochrona powierzchni ziemi i gleb				
Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Rekultywacja, ochrona i poprawa jakości gruntów rolnych	Urząd Gminy Darłowo	-	-	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 7. Gleby				
Rekultywacja i przywracanie wartości użytkowej terenom i gruntom zdeprawowanym	Urząd Gminy Darłowo	Utylizacja odpadów, wycinka drzew, dzierżawa składowiska rekultywacja wysypiska	29 598,20 zł	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

3.8. Obszar interwencji – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów. Wszelka działalność człowieka łączy się z powstawaniem odpadów, co niestety negatywnie wpływa na stan środowiska. Aby zrównoważyć niekorzystne skutki gromadzenia odpadów należy systematycznie monitorować ich ilość i poziom szkodliwości, co pomoże w ich likwidacji i utylizacji. Na uwagę zasługuje także działalność związana z unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest.

Podjęte działania mają przyczynić się do zmniejszenia masy odpadów, czyli ograniczyć ich masę poprzez wykorzystanie ekologicznych materiałów na rzecz ich sztucznych odpowiedników. Wdrożenie efektywnych ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów oraz recyklingu pozwolą nie tylko przywrócić część materiałów użytych do produkcji, ale także energię, jaka została przy tym wykorzystana. Niezbędna jest kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Ważne są także działania edukacyjne i prowadzenie skutecznej kampanii informacyjnej w tym zakresie, co pozwoli w przyszłości zapobiegać skutkom nagromadzenia odpadów.

Tabela 17. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 3. Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami				
Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie ciągłe, propagowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska, postępowania z odpadami, akcje „Sprząatanie Świata”, zbiórka makulatury w szkołach, zbiórka makulatury pn. „Makulatura z a drzewko”, organizacja konkursów szkolnych, artykuły w gazetach, ulotki, informacje na stronie Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie realizowane w 2015 r.		
Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej, WIOŚ w Szczecinie	Działanie ciągłe, kontrole podmiotów	w ramach obowiązków służbowych	Środki własne
Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie realizowane w 2015 r.		
Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35%, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie realizowane w 2015 r.		
Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie ciągłe, propagowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska, postępowania z odpadami, akcje „Sprząatanie Świata”, zbiórka makulatury w szkołach, zbiórka makulatury pn. „Makulatura z a drzewko”, organizacja konkursów szkolnych, artykuły w gazetach, ulotki, informacje na stronie Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości,	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie ciągłe, propagowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska, postępowania z odpadami, akcje „Sprząatanie Świata”, zbiórka makulatury w szkołach, zbiórka makulatury pn. „Makulatura z a drzewko”, organizacja	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku		konkursów szkolnych, artykuły w gazetach, ulotki, informacje na stronie Urzędu Gminy Darłowo		
Monitoring dzikich składowisk	Urząd Gminy Darłowo oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Zadanie ciągle, kontrole, interwencje	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Przekazywanie informacji do Marszałka Województwa o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (np. PCB – Polichlorowane bifenyly)	Urząd Gminy Darłowo,	-	-	-
Realizacja gminnego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy Darłowo	Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest Usuwanie wyrobów zawierających azbest (utyliczacja) z terenu gminy Darłowo	63 683,44 zł	Budżet Gminy (dotacje celowe z budżetu)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Zakup pojemników do segregacji odpadów	Gminny Zakład Użyteczności Publicznej Sp. z o.o. w Krupach	Zakup 46 150 szt. (w gminie Darłowo odbiór segregowanych odpadów komunalnych odbywa się w workach – mieszkańcy otrzymują nieodpłatnie oznakowane dla każdej frakcji (szkło, plastik, papier i bio) worki o pojemności 120 l. Zakup i dystrybucja worków stanowi koszt Spółki	2018 r. 33 228,00 zł	W ramach zawartej umowy na zbiór i transport odpadów komunalnych w gminie

Źródło: Opracowanie własne

3.9. Obszar interwencji – Zasoby przyrodnicze

Głównymi zasobami przyrodniczymi są przede wszystkim lasy i wszystkie tereny zielone, mogą do nich należeć również akweny wodne, tereny górskie, nadmorskie lub wszystkie inne, w których nie jest obecna ingerencja człowieka. W związku z rozwojem cywilizacyjnym i kurczeniem się tych terenów potrzebne było stworzenie odpowiednich form ochrony różnych postaci przyrody. Można wśród nich wymienić obszarowe formy jak parki narodowe, rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000 i wiele innych. Ważną rolę w procesie ochrony przyrody jest podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych oraz edukacja w celu podnoszenia świadomości wśród mieszkańców, turystów w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego. Działania w zakresie zasobów przyrodniczych realizowane na terenie Gminy Darłowo obejmują głównie zagospodarowanie i utrzymanie istniejącej zieleni, a także prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych.

Tabela 19. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 4. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu				
Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	Urząd Gminy Darłowo	Zlecenie waloryzacji przyrodniczej Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągle, propagowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska, postępowaniem z odpadami, akcje „Sprzątanie Świata”, zbiórka makulatury w szkołach, zbiórka makulatury pn. „Makulatura za drzewko”, organizacja konkursów szkolnych, artykuły w gazetach, ulotki, informacje na stronie Urzędu Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej	Urząd Gminy Darłowo	Zlecenie waloryzacji przyrodniczej Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych poszczególnych regionów	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągle, propagowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska, postępowania z odpadami, akcje „Sprzątanie Świata”, zbiórka makulatury w szkołach, zbiórka makulatury pn. „Makulatura z a drzewko”, organizacja konkursów szkolnych, artykuły w gazetach, ulotki, informacje na stronie Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Zagospodarowanie i utrzymanie istniejących form zieleni urządzonej	Urząd Gminy Darłowo	2017 r. Zagospodarowanie terenów zielonych w Wiciu, Krupach, Bobolinie Zagospodarowanie terenów zielonych w m. Bukowo Morskie - zakupiono krzewy do nasadzeń	2017 r. 27 697,52 zł sołectkie 1 007,00 zł	Budżet Gminy Fundusz sołecki
		2018 r. Zakupiono wyspecyfikowane rośliny (Prunus Serrulata „Kanzan” - Wiśnia piłkowana „Kanzan” - 12 sztuk) w celu nasadzenia niewysokich, kulistych drzewek wkomponowanych w krajobraz Dąbek	2018 r. sołectkie 3 220,56 zł	
	Gminny Zakład Użyteczności publicznej	2017 r. Nasadzenie begoniami klombu na ul. Piaskowej w Dąbkach i donic ul. Nadmorskiej w Bobolinie 2018 r. Nasadzenie begoniami klombu na ul. Piaskowej i ul. Darłowskiej w Dąbkach i donic ul. Nadmorskiej w Bobolinie	2017 r. 1 220,00 zł 2018 r. 4 032,00 zł	Środki własne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 9. Zasoby przyrodnicze				
Zlecenie nowej waloryzacji przyrodniczej	Urząd Gminy Darłowo	Zlecenie waloryzacji przyrodniczej Gminy Darłowo	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

3.10. Obszar interwencji – Zagrożenia poważnymi awariami

Poważne awarie są określane jako „zdarzenia, które w szczególności stanowią emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”. Powyższe zdarzenia mają zwiększone prawdopodobieństwo wystąpienia w okolicach elektrowni, zakładów przemysłowych, ale również w następstwie ataków terrorystycznych. W mniejszym stopniu problem ten dotyczy transportu substancji niebezpiecznych, wycieków z rurociągów czy katastrof górniczych. W celu szybkiej reakcji na zagrożenie potrzebne jest zorganizowanie władz i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na danym terytorium. W celu przeciwdziałania skutkom zagrożenia poważnymi awariami podejmowane są różne działania.

Głównym celem w zakresie ograniczenia skutków wystąpienia poważnych awarii jest zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i jak najszybsza reakcja w związku z zaistniałą sytuacją. Jest to możliwe poprzez wspieranie OSP. W zakresie pomocy mieszkańcom przy właściwym reagowaniu na sytuację kryzysową najlepszym rozwiązaniem jest właściwa edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia.

Tabela 21. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 7. Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii				
Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej, WIOŚ)	WIOŚ w Szczecinie, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Sławnie	-	-	-
Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof	Urząd Gminy Darłowo	<p>2017 r. – zadania inwestycyjne Zakup sprzętu dla OSP gminnych Dotacja na zakup sprzętu dla OSP Zakup samochodu pożarniczego dla OSP Domasławice</p> <p>Fundusz sołecki: Zakup łodzi ratowniczej OSP Dobiesław Zakupiono 2 szafy socjalne i siekierę ciesielską dla OSP w Bukowie Morskim Doposażono OSP w Jeżyczkach (buty specjalne, spodniobuty gumowe, ubranie na szerszenie z rękawicami, buty strażackie, rękawice Zakupiono umundurowanie dla strażaków OSP w Cisowie Zakupiono umundurowanie dla strażaków w OSP Kowalewice Zakupiono ubrania ochronne dla OSP Stary Jarosław Zakupiono buty skórzane i wyposażenie dla OSP Sumlice</p> <p>2018 r. zakupy inwestycyjne: motopompa pływająca Wiekowice zestaw do ratownictwa dotacje dla OSP na zakupy drobnego sprzętu - Domasławice - Wiekowice - Sulimice - Stary Jarosław - dotacje na zadania inwestycyjne na zakup samochodu St. Jarosław oraz Sulimice Rozbudowa remizy strażackiej w Cisowie Dotacja na dofinansowanie zakupu sprzętu OSP na terenie gminy</p> <p>Fundusz sołecki: Zakupiono buty strażackie i koszulki OSP na doposażenie jednostki OSP Barzowice Zakupiono ubrania koszarowe i rękawice na doposażenie jednostki OSP w Bukowie Morskim Zakupiono hełmy strażackie, lancę gaśniczą oraz artykuły biurowe na doposażenie OSP w Dobiesławiu</p>	<p>2017 r. 45 000,00 zł 2 283,00 zł 65 000,00 zł</p> <p>17 000,00 zł (sołectwie 7 000,00 zł) sołectwie 1 500,00 zł</p> <p>sołectwie 3 420,00 zł</p> <p>sołectwie 1 998,00 zł sołectwie 1 998,00 zł sołectwie 5 000,00 zł sołectwie 3 000,00 zł</p> <p>2018 r. 6 000,00 zł 101 010,00 zł 7 007,00 zł - 1 345,00 zł - 3 287,00 zł - 1 375,00 zł - 1 055,00 zł - 410 000,00 zł</p> <p>66 000,65 zł (sołectwie 20 000,00 zł) 10 000,00 zł</p> <p>sołectwie 1 620,00 zł</p> <p>sołectwie 1 994,00 zł</p> <p>sołectwie 3 500,00 zł</p>	<p>Budżet Gminy</p> <p>Fundusz sołecki</p> <p>Dofinansowanie z Funduszu Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej Funduszu Sprawiedliwości</p>

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO ZA LATA 2017-2018

		Zakupiono rękawice strażackie dla członków OSP w Jeżyczkach Zakupiono ubrania koszarowe 3-częściowe i czapki zimowe dla członków OSP w Kowalewicach W ramach wsparcia finansowego OSP w Krupach zakupiono m.in. ubrania strażaka, szafy strażackie, półki, regały zestaw narzędziowy Zakupiono motopompę pływającą do OSP w Wiekowicach	sołeckie 996,88 zł sołeckie 1 970,00 zł sołeckie 15 000,00 zł sołeckie 6 000,00 zł	
Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego	Urząd Gminy Darłowo, stanowisko ds. Zarządzania kryzysowego	Stałe doposażenie magazynu przeciwpowodziowego w niezbędny sprzęt. Współpraca z ZG OSP RP. Szkolenia KPP dla strażaków OSP.	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców	Urząd Gminy Darłowo, stanowisko ds. Zarządzania kryzysowego	Zadanie ciągłe, komunikaty i ostrzeżenia o zagrożeniach wraz z procedurami postępowania na tablicach ogłoszeń, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo oraz poprzez komunikaty SMS.	w ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r.” – stopień realizacji w 2018 r.

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Obszar 10. Zagrożenia poważnymi awariami				
Zakup wyposażenia dla OSP na terenie Gminy Darłowo	Urząd Gminy Darłowo	zadania inwestycyjne w zakresie wyposażenia OSP zrealizowane w 2018 r. przedstawiono w tabeli powyżej (działania tożsame)		

Źródło: Opracowanie własne

3.11. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców

W „Programie ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” przyjętym Uchwałą Nr LV/462/2014 Rady Gminy Darłowo z dnia 24 października 2014 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” w ramach działań wyszczególniono także zadania z zakresu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. Zadania te są prowadzone w sposób ciągły w ramach obowiązków służbowych pracowników Urzędu Gminy.

Tabela 23. Działania w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r.” – stopień realizacji w latach 2017-2018

Działania ekologiczne/ projekt/ zadanie	Jednostka realizująca/ podmiot odpowiedzialny	Opis realizacji zadania	Poniesione koszty na realizację zadania	Źródła finansowania zadania
Priorytet 9. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców				
Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji itp.)	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami (np. szkolenia, konferencje, kampanie)	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych (np. spotkania, prelekcje, szkolenia)	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Przeprowadzenie działań mających na celu rozwiązanie aktualnych problemów środowiskowych (np. przez prowadzenie projektów, akcji, kampanii, szkoleń itp.)	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy
Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy dot. walorów środowiska przyrodniczego	Urząd Gminy Darłowo	Zadanie ciągłe, obwieszczenia na tablicach ogłoszeń, artykuły w prasie, na stronach internetowych Urzędu Gminy Darłowo	W ramach obowiązków służbowych	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

4. Ocena realizacji programu ochrony środowiska w latach 2017 i 2018

Ze względu na brak przygotowanych przez Ministerstwo Środowiska wytycznych w zakresie struktury raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska, zastosowana metodyka sporządzenia niniejszego Raportu wynika z dwóch programów ochrony środowiska obowiązujących w latach 2017-2018 na terenie Gminy Darłowo.

Źródłem informacji na temat działań zrealizowanych na rzecz ochrony środowiska na terenie Gminy Darłowo na przestrzeni lat 2017-2018 były głównie dane Urzędu Gminy Darłowo, w tym sprawozdania z wykonania budżetu Gminy. Przekazane materiały zawierały informacje o tym, jakie zadania udało się zrealizować w przeciągu 2 lat na terenie Gminy Darłowo w zakresie poprawy stanu środowiska i jego poszczególnych elementów: flory, fauny, krajobrazu, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, powietrza atmosferycznego, hałasu, itp. W materiałach otrzymanych z Urzędu Gminy Darłowo znajdowały się również informacje dotyczące kosztów poniesionych na inwestycje oraz ocena realizacji poszczególnych zadań.

W oparciu o zgromadzone i przedstawione w Rozdziale 3 niniejszego Raportu informacje na temat zadań przyjętych do realizacji w latach 2017-2018 w Programie Ochrony Środowiska, stwierdzić należy, że znaczna część zadań przypisanych Gminie, została zrealizowana. Jednocześnie należy zauważyć, że niektóre z przyjętych działań mają charakter ciągły i powinny być kontynuowane w kolejnych latach. Ponadto, przesunięcie realizacji niektórych zadań i wskazanych dla nich działań środowiskowych w większości przypadków spowodowane jest ograniczonymi środkami finansowymi Gminy oraz poszczególnych podmiotów, instytucji i organizacji zaangażowanych w ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego, funkcjonujących na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

5. Spis tabel, rysunków, wykresów

TABELA 1. POŁOŻENIE GMINY DARŁOWO WG REGIONALIZACJI FIZYCZNOGEOGRAFICZNEJ POLSKI	6
TABELA 2. POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY DARŁOWO.....	11
TABELA 3. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	15
TABELA 4. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 18	
TABELA 5. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	20
TABELA 6. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 22	
TABELA 7. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	24
TABELA 8. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 24	
TABELA 9. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	26
TABELA 10. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 27	
TABELA 11. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	29
TABELA 12. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 31	
TABELA 13. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	33
TABELA 14. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 33	
TABELA 15. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	35
TABELA 16. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 35	
TABELA 17. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	37
TABELA 18. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 38	
TABELA 19. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	40
TABELA 20. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 41	
TABELA 21. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	43
TABELA 22. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO 2025 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W 2018 R. 44	
TABELA 23. DZIAŁANIA W RAMACH „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO 2021 R.” – STOPIEŃ REALIZACJI W LATACH 2017-2018	46
RYСУNEK 1. POŁOŻENIE GMINY DARŁOWO NA TLE POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO I WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	5
RYСУNEK 2. POŁOŻENIE GMINY DARŁOWO NA TLE OBSZARÓW CHRONIONYCH	7